

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

739. Ob quid contingat devolutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

telliguntur, quando super pertinentia collationis directè non agitur, & cum Ordinarius non est in causa, vel provisus ab eo, sed alius habens à Papa vel Legato, vel aliunde provisionem, ut etiam patet ex *cit. Rota decis.* Garc. n. 145. citans Gabriel. & Rotam; nam contra Ordinarium non sufficeret talis probatio, nisi cum fama esset conjuncta alia species probationis. Garc. n. 146. juxta *decis. Rota. in una Parmensi. parochialis. de anno 1520.* in qua agebatur inter provisum ab uno canonico, & provisum ab administratore Ecclesie seu Episcopatus Parmensis. & Cassad. *decis. 1. de prob.* Licet etiam, cum agitur contra Ordinarium vel provisum ab eo, non probetur pertinentia juris conferendi ad inferiorem sine quasi possessione; sed tunc solum, si cum fama concurrat longissima possessio conferendi, & conferatur de jure conferendi antiquo. Garc. num. 151. De cætero nihilominus sufficere videret dicta fama & communis reputatio, etiam sine possessione, nisi ex adverso constaret de statu & possessione contraria. Garc. n. 152.

2. Probatur etiam jus conferendi ex statuto, seu concessione Episcopi confirmato auctoritate apostolica, etiam si non constet de quasi possessione & usu statuti, cujus observantia præsumitur ex ipsius publicatione. Garc. num. 153. & 154. Ut verò, dum alius est in possessione juris conferendi, doceatur de mala fide illius, vel etiam illa super inducatur ex manifestatione veritatis, antequam actus consumantur, v. g. præsentatio per institutionem, ac ita maneat elisa possessio, & absorpta per proprietatem, debe: de proprietate constare notoriè, id est, vel per confessionem, vel per rem judicatam. Lott. l. 1. q. 34. n. 28. citans Seraph. *decis. 555. n. 8.* vel per publicum instrumentum (nam & hoc quoque dicitur evidens probatio, & facere rem notoriam, juxta *c. cum dilecti. de donat.* ubi Abb. & Barth. in l. 1. de novi operis nunciat. Decium *conf. 423. n. 9. & c.* & non secus ac judicatum habet vim definitionis causæ, juxta Bald. *conf. 333. num. 1. volum. 1.* Lott. nu. 29. & 30. citans Rotam in *Lucana jurispar. 23. Januarii 1612.* & in *Papiensi jurispar. 8. Maji 1613. & c.* quod tamen intelligendum, ait Lott. num. 31. modò non solum instrumentum sit in authentica forma, verum etiam si contra illud nihil (saltem coloratè) relevans opponatur; citat pro hoc Socin. *sen. conf. 266. n. 4.* Bursat. *conf. 305. n. 3.*

Questio 736. An, & qualiter collatori præservetur jus conferendi, dum beneficium spectans ad ejus collationem applicatur erectioni, seu in dotationem alterius beneficii?

1. Respondeo: in actu erectionis seu applicationis hujusmodi, quemadmodum præservatur patrono jus patronatus, ut Abb. in *c. suggestum. de jure patronatus. n. 3.* Roch. de *jurepat. v. honorificum. n. 8.* ita collatori præservatur jus conferendi pristinum, non solum in proprietate; sed etiam in possessione. Lott. l. 2. q. 21. n. 96. & seq. citans Rot. *decis. 17. n. 5. p. 2. divers.* & maxime, in *Calliensis juris conferendi. 14. Maji 1621.* ratio est non præjudicandi, quam non subvertit mutatio tituli, veluti facta per modum subrogationis; uti id probat Lott. n. 98. exemplo militis habentis castrum, quod custodire tenebantur quidam rustici, qui si castrum illud per bellum totaliter destructum reedificet, quamvis non eodem loco, sed ibi propè, censetur tamen illud reedificasse cum retentione ejusdem

juris circa custodiam sibi exhibendam per eosdem rusticos.

2. Potrò procedit responsio, etiam si Episcopus adhibuisset consensum collatoris, & is eum præstitisset. Lott. n. 99. cum enim hic consensus sit necessarius in unione seu applicatione talis beneficii pro dote alterius, actus ille adhibitionis & dationis consensûs referendus est ad hujusmodi causam necessariam, non ad quamcunque aliam voluntariam, inde capienda non est conjectura, ut voluerit Episcopus per hujusmodi actum requisitionis consensûs remitti à collatore, aut etiam is per præstationem illius consensûs remittere jus conferendi, sed potius illud promovere, prout sibi magis erat utile. Lott. à num. 100.

PARAGRAPHVS VII.

De collatoribus, ad quos jure devoluto spectat collatio, sive de devolutione beneficiorum.

Questio 737. Quid sit devolutio?

Respondeo: est juris conferendi in alium transfertus, seu translatio ob culpam & negligentiam primi collatoris in providendo. Castrop. *rr. 13. de benef. d. 2. p. 34. nu. 1.* Tond. in *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 4. n. 1.* Ballæ. *tom. 2. v. beneficium. §. 4. n. 10.* Lott. l. 2. q. 24. n. 5. unde patet per devolutionem conferendi potestatem pro illa vice revera removeri ac uno, nimirum à collatore ordinario negligente (quais revera pro illa vice privatus existit) & conferri alteri, nempe Superiori. Castrop. *loc. cit. n. 4.* citans Gl. in *c. 2. de concess. præb. & Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 16.*

Questio 738. Cur inducitur devolutio?

Respondeo: ob utilitatem publicam, nimirum ne Ecclesia diu maneret in suspensio; cum enim huic in finem collatoribus omnibus præfixum sit tempus, intra quod de beneficiis providere debeant, ipsique in executione hujus decreti negligentes forent, Pontifex volens huic malo occurrere, statuit, ut elapso dicto termino potestas conferendi devolvatur ad Superiorem, qui negligentiam inferioris suppleret. *cap. 2. de concess. præb. c. licet. de suppl. negl. præb.* Castrop. *loc. cit.* Lott. l. 2. q. 24. n. 2. ac proinde licet aliàs regulariter cuilibet à jure concessum, moram purgare. *cap. potuit. de locato. & l. si quis post tres. ff. si quis cautionibus.* hæc tamen mora purgatio, in præsentem impeditur per ipsam legem, privantem eo ipso negligentem collatorem potestate conferendi. Castrop. *cit. n. 4.* citans Azor. *ubi ante. q. 16.* Barb. de *potest. Episc. p. 3. alleg. 73. num. 169.*

Questio 739. Ob quid contingat devolutio?

Respondeo primò: ob negligentiam seu omissionem provisionis intra tempus concessum ad providendum. *cit. c. 2. de concess. præb.* ubi Auctores. Garc. *p. 10. c. 3. n. 1.* Coraf. de *benef. p. 1. c. 7. n. 8.* Secundò ob provisum scienter indignum, seu inhabilem; cum idem sit (quia & gravius delictum) inhabilem promovere, & neminem providere,

dere. Laym. in cap. cum in cunctis, de elect. §. Clerici sane, num. 9. Castrop. loc. cit. num. 5. Garc. loc. cit. num. 2. citans Zech. de benef. c. 5. n. 5. Coraf. & Rotam in Toletana portionis. 9. Decembr. 1591. Tertio: quod & qualiter ob appellationem fiat devolutio, dictum est supra, ubi de devolutione institutionis.

Quaestio 740. An, & qualiter dicta negligentia sit probanda?

Respondeo: haec negligentia omnino probanda est, iustificando nimirum, collatorem illum potuisse, & nihilominus noluisse conferre. Lott. l. 2. q. 24. a. num. 6. citans Mascard. de prob. conclus. 1093. n. 5. quamvis autem ex suppositione potestatis facile sit inferre nolitionem conferendi, illud ipsum tamen suppositum potestatis est difficultis probationis; cum haec supponat vacationem & scientiam vacationis in collatore. Lott. a. n. 9. ac proinde ante omnia probanda est non tantum vacatio de jure, sed de jure simul & de facto; quamdiu enim beneficium plenum est, regulariter non currit tempus collatori. Lott. n. 11. qualiter autem probetur vacatio per obitum, vide Lott. l. 3. q. 10. per tot. Insuper probanda hujus vacationis scientia in collatore, c. 3. de suppl. negl. pral. ca quia diversitatem, de concess. prab. Tond. loc. cit. n. 9. Lott. num. 12. & quidem certa, non autem interpretativa. Lott. num. 13. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 166. Tond. loc. cit. n. 10. quod tamen ita intelligendum censet Lott. n. 14. ut certitudo illa referenda sit ad factum, ex quo scientia deducitur; cum scientia regulariter conjecturis & praesumptionibus iustificetur. Lott. n. 14. citans pro hoc Menoch. conf. 89. n. 17. Paris. conf. 100. n. 88. volum. 1. Surdum decis. 221. n. 10. & 6. etiam ad effectum incurrendi poenam, non tamen corporale. Lott. n. 15. ex Beroio. conf. 183. n. 10. vol. 3. & aliis relatis à Surdo loc. cit. subditque Lott. n. 16. hinc tenere Rotam, in hac materia sufficere scientiam verisimilem, & tempus currere non tantum ex die, quo probatur, collatorem verè & certo scivisse, sed etiam ex die, quo potuit id verisimiliter scire; citat pro hoc Bisignet. decis. 7. num. 3. & 4. de prab. Adeoque semper expendendum, an collator habuerit justam causam ignorandi vel dubitandi; dum enim pender illa probabilis haeratio, ut in casu famae minus constantis, non potest de negligentia notari. Lott. n. 17. citans Verall. decis. 241. p. 2. Papazon. Ait nihilominus Tond. loc. cit. n. 10. placere sibi magis sententia, qua tenet, quod scientia debet probari certa, & per probationes concludentes; eò quod agatur de auferendo jure collatoribus ordinariis competente; per quod tamen ait, se nolle excludere probationes praesumptivas, quae tales esse possunt, ut vim concludentis probationis haberent, & pro talibus apud iudicem, apud quem probationes sunt arbitrariae, illas habendas esse, pro sua religione judicaret: v. g. si ageretur de beneficio vacante per obitum alicujus personae notabilis, cujus ignorantia in collatore ordinario probabilis non esset. Datà jam scientià vix erit, ut excusari possit à negligentia ob impedimentum aliquod incidens. Lott. num. 18. Sed de hoc paulò post.

2. Quòd autem attinet ad alterum, nempe defectum voluntatis, seu omissionis providendi probandum, cum non agatur de negligentia facti, nimirum factae collationis purè & simpliciter, sed de circumscripta ex tempore dato ad conferendum,

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

haec negligentia probanda est per ipsum impetrantem: neque sufficere simplex ejus deductio per Gl. communiter receptam in c. bona memoria. extra. de elect. ita ut, quando alia desunt, recurrendum sit ad diligentiam in regeſtis, in quibus consueverunt registrarì hujusmodi collationes factae. Lott. num. 28. & 29. qui tamen subdit n. 30. videri sibi hoc intelligendum, dum nullus exstaret possessor tempore impetrationis; eò quod putet, in hoc casu impetrantem, etiam si superveniret ex post contraditor aliquis, habere intentionem fundatam in negativa factae collationis propter concursum praesumptionis; cum non sit verisimile, quòd, si beneficium collatum fuisset, non etiam fuisset ejus possessio apprehensa, vel saltem titulus ostensus: eò quòd in concursu praesumptionis relevetur quis ab onere probandi negativam, ubi alias ea probari deberet, dixisse Rotam decis. 15. de prob. in novis.

Quaestio 741. Qualiter impediatur devolutio, stante scientià vacationis, & impedimentum probandum?

Respondeo primò: impedimentum, sive facti sive juris, etiam causatum ex propria culpa, excusat à negligentia, ut in terminis devolutionis est textus in cap. quia diversitatem, de concess. prab. & tradit Rebuff. Et in specie de impedimento proveniente ab excommunicatione, lite, aut aliunde. Guet. qq. can. l. 1. c. 28. n. 1. & 13. apud Lott. cit. q. 24. num. 18. & 19. quod tamen sic limitandum: nisi vel culpa sit ordinata ad ipsum impedimentum; vel nisi impedimentum sit procuratum, vel nisi sit impedimentum, quòd facile tolli potuisset. Lott. num. 20. & 21. Unde qui ad excusandam negligentiam, & evitandam poenam devolutionis praetendit impedimentum, debet illud probare; cum alias non praesumatur. Lott. num. 22. citans Aymon. conf. 270. n. 2. debet item iustificare, quòd impedimentum non fuerit de facili removibile ex quantacunque sua diligentia. Dato enim, esse ex natura rei removibile, tenetur probare se adhibuisse omnem diligentiam, faciendo, quod in se fuit pro illo removendo, nec id assequi potuisse. Lott. n. 23. citans Gloss. in cap. quia diversitatem, v. suspensionis, Surdum conf. 369. n. 42. Seraph. & c. nisi forte notorium esset omnem diligentiam fuisse inanem & frustra. Lott. num. 24. citans Felin. in c. ex transmissa. n. 6. de praescript. Hinc pro cautela protestabitur talis impeditus, quòd tamen non semper ad solam cautelam & simplex consilium, sed ad necessitatem multoties est referendum. Lott. n. 26. ex Felin. ubi ante. n. 6. & 7.

Quaestio 742. A quo tempore fiat devolutio?

Respondeo: evoluto Semestri dato ad conferendum, vel ad praesentandum patrono Ecclesiastico, vel quadrimestri dato ad praesentandum patrono laico. Bassa: rom. 2. v. beneficium. §. 4. n. 10. computando, non à die vacationis, sed à die scientiæ; cum nulla ei imputari possit negligentia, antequam scivit, beneficium esse vacans. Tond. loc. cit. n. 9. citans Mantica. decis. 260. n. 2. & 3. Burata decis. 18. n. 12. juxta c. 3. de suppl. negl. pral. ubi id expressè dicitur. Qualis autem sufficiat scientia, verisimilis, an verè certa requiratur, dictum paulò ante & aliàs. Tradit tamen etiam Paris. de resign. l. 11. q. 2. n. 6. quòd hi, in quorum manibus extra Curiam resignantur beneficia, debeant admittitè

Et;

vel